Sprawozdanie roczne Trybunału za 2019 r. – glosariusz

Termin	Wyjaśnienie
Absolutorium	Podejmowana corocznie przez Parlament Europejski decyzja o ostatecznym zatwierdzeniu sposobu, w jaki Komisja wykonała budżet.
Absorpcja	Zakres – często wyrażany w ujęciu procentowym – w jakim fundusze unijne przydzielone państwom członkowskim zostały wydatkowane na kwalifikowalne projekty.
Agencja płatnicza	Wyznaczony przez państwo członkowskie organ, który zarządza wydatkami unijnymi w obszarze rolnictwa.
Agencja wykonawcza	Organizacja ustanowiona przez Komisję na określony czas i przez nią zarządzana, której celem jest realizacja konkretnych zadań związanych z programami lub projektami unijnymi w imieniu Komisji i pod jej zwierzchnictwem.
Agencja zdecentralizowana	Niezależny organ UE ustanowiony na czas nieokreślony jako ośrodek wiedzy fachowej w celu wykonywania zadań przyczyniających się do rozwoju i realizacji polityki UE.
Baza danych Arachne	Narzędzie do eksploracji danych opracowane przez Komisję w celu wspierania instytucji zarządzających w administrowaniu i zarządzaniu funduszami ESI.
Beneficjent	Osoba fizyczna lub prawna otrzymująca dotację lub pożyczkę z budżetu UE.
Błąd	Efekt nieprawidłowych obliczeń lub nieprawidłowości wynikającej z nieprzestrzegania wymogów prawnych i umownych.
Błąd kwantyfikowalny	Termin stosowany przez Trybunał w sprawozdawczości na temat wyników badania transakcji w sytuacji, gdy istnieje możliwość ustalenia, jakiej kwoty transakcji dotyczy błąd.
Cel szczegółowy	Unijny priorytet drugiego szczebla w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.

Dobór próby na podstawie osądu	W ramach tej procedury – w odróżnieniu od próbkowania statystycznego – kontroler korzysta ze swobody uznania w celu wyboru pozycji z populacji na potrzeby kontroli, tak aby spełnić określone z góry kryteria.
Dochody przeznaczone na określony cel	Środki finansowe wpłacone do budżetu UE (np. kary pieniężne i korekty finansowe, a także wkłady państw trzecich na rzecz programów badań naukowych), które mogą zostać przeznaczone tylko na określony cel.
Dochód czynników produkcji rolniczej	Dochód uzyskany z rolnictwa w podziale na części składowe (ziemia, praca własna i kapitał).
Dochód narodowy brutto (DNB)	Podstawowa miara bogactwa kraju oparta na dochodzie uzyskanym w kraju i za granicą.
Dokument programowy	Dokument uzasadniający przyznanie środków operacyjnych, o które wystąpiła Komisja w przypadku każdego programu wydatkowania w projekcie rocznego budżetu, sporządzony w oparciu o stopień realizacji programów w poprzednich latach mierzony za pomocą wskaźników.
Dokument roboczy służb Komisji	Niewiążący dokument konsultacyjny sporządzony przez służby Komisji wewnętrznie lub poza nią.
Dotacja	Bezzwrotna płatność z budżetu UE na rzecz beneficjenta w celu zrealizowania kwalifikowalnego projektu lub programu.
Duży projekt	Finansowany przez Unię projekt z zakresu transportu, ochrony środowiska i energetyki, którego całkowity koszt kwalifikowalny przekracza 50 mln euro.
Efekt mnożnikowy	Zjawisko polegające na tym, że zmiana w ramach konkretnego wkładu, takiego jak inwestycje lub gwarancje unijne, wywołuje większą zmianę w produkcie, np. w inwestycjach ogółem.
Efekt wypierania	Zjawisko gospodarcze polegające na tym, że wzrost wydatków publicznych powoduje spadek inwestycji prywatnych.
EU-13	13 państw członkowskich, które wstąpiły do Unii Europejskiej od 2004 r. (Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia i Węgry).

Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI)	Fundusz wyspecjalizowany w finansowaniu ryzyka w celu wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw w całej Europie. Wchodzi w skład grupy EBI.
Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR)	Fundusz unijny, który ma za zadanie wspierać rybaków w przechodzeniu na zrównoważone rybołówstwo oraz pomagać społecznościom nadbrzeżnym w różnicowaniu gospodarki.
Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS)	Mechanizm wsparcia inwestycyjnego utworzony przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) i Komisję jako część planu inwestycyjnego dla Europy w celu pobudzenia prywatnych inwestycji w projekty o strategicznym znaczeniu dla UE.
Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)	Fundusz UE ustanowiony w celu wspierania działań państw członkowskich w zakresie udzielania pomocy żywnościowej i innej pomocy materialnej osobom najbardziej potrzebującym.
Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG)	Fundusz unijny służący do finansowania płatności bezpośrednich dla rolników oraz działań mających na celu regulację lub wspieranie rynków rolnych.
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)	Fundusz unijny służący do finansowania wkładu UE w programy rozwoju obszarów wiejskich.
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)	Fundusz unijny mający na celu wzmacnianie spójności gospodarczej i społecznej w UE poprzez finansowanie inwestycji, które niwelują nierówności między regionami.
Europejski Fundusz Społeczny (EFS)	Fundusz unijny wspierający tworzenie możliwości kształcenia i zatrudnienia oraz poprawę sytuacji osób zagrożonych ubóstwem.
Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne / fundusze ESI	Pięć głównych funduszy unijnych, których wspólnym zadaniem jest wspieranie rozwoju gospodarczego w całej Unii: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejski Fundusz Morski i Rybacki.
Fundusz powierniczy „Bêkou”	Unijny fundusz powierniczy, mający na celu jest wspieranie stabilizacji i odbudowy Republiki Środkowoafrykańskiej.

Fundusz powierniczy UE	Fundusz zarządzany przez UE, w którym gromadzone są środki finansowe z różnych źródeł w celu finansowania międzynarodowej reakcji na sytuację nadzwyczajną lub trwający kryzys, co do zasady w krajach rozwijających się.
Fundusz Spójności	Fundusz unijny na rzecz zmniejszania ekonomicznych i społecznych dysproporcji w UE poprzez finansowanie inwestycji w państwach członkowskich, w których dochód narodowy brutto na mieszkańca jest niższy niż 90% średniej UE.
Geoprzestrzenny wniosek o przyznanie pomocy	Internetowe narzędzie do składania wniosków o przyznanie pomocy obszarowej w sektorze rolnictwa.
Gwarancja budżetowa	Zobowiązanie do wykorzystania budżetu UE do tego, by zrekompensować wszelkie straty poniesione przez EBI w przypadku, gdy beneficjent nie wywiąże się ze swoich zobowiązań w kontekście EFIS, takich jak zobowiązania z tytułu pożyczki.
Horyzont 2020	Program UE w zakresie badań naukowych i innowacji na okres programowania 2014–2020.
Inicjatywa na rzecz MŚP	Wspólny instrument finansowy Komisji i Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego, który ma na celu ułatwienie małym i średnim przedsiębiorstwom uzyskania dostępu do finansowania.
Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Program, którego celem jest wsparcie młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się w regionach, w których stopa bezrobocia młodzieży przekracza 25%.
Instrument „Łącząc Europę”	Instrument służący do udzielania pomocy finansowej na rzecz budowy trwałych i wzajemnie powiązanych elementów infrastruktury w sektorach energii, transportu i technologii informacyjno-komunikacyjnych.
Instrument finansowy / inżynieria finansowa	Wsparcie finansowe z budżetu UE, które przybiera formę inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych, pożyczek lub gwarancji bądź innych instrumentów opartych na podziale ryzyka.
Instrument pomostowy	Instrument zapewniający ciągłość finansowania w momencie przejścia z jednego unijnego programu finansowania do kolejnego.

Instytucja audytowa	Niezależny organ krajowy odpowiedzialny za przeprowadzanie audytów systemów i operacji w ramach unijnego programu wydatkowania.
Instytucja certyfikująca	Wyznaczony przez państwo członkowskie organ, którego zadaniem jest poświadczanie poprawności i zgodności deklaracji wydatków i wniosków o płatność.
Instytucja pośrednicząca	Organizacja – taka jak krajowa instytucja publiczna lub prywatna, organizacja pozarządowa lub zdecentralizowana agencja UE – wyznaczona do zarządzania finansowaniem ze środków UE w ramach zarządzania pośredniego lub dzielonego.
Instytucja zarządzająca (IZ)	Organ krajowej, regionalnej lub lokalnej władzy publicznej (lub podmiot prywatny) wyznaczony przez państwo członkowskie w celu zarządzania programem finansowanym przez UE.
Inwestycja kapitałowa	Środki zainwestowane w dane przedsiębiorstwo w zamian za udziały własnościowe i udział w zyskach.
Jednoroczność	Zasada budżetowa przewidująca, że środki budżetowe muszą zostać zgromadzone i wydatkowane w ciągu roku budżetowego, na który przyjęty został dany budżet.
Jednostka certyfikująca	W obszarze wydatków na rolnictwo jest to podmiot publiczny lub prywatny wyznaczony przez państwo członkowskie do poświadczania wiarygodności rocznego sprawozdania finansowego akredytowanej agencji płatniczej oraz legalności i prawidłowości transakcji leżących u jego podstaw.
Komitet koordynujący europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych	Komitet działający w ramach Komisji, którego rola polega na omawianiu zagadnień związanych z wdrażaniem rozporządzeń regulujących fundusze strukturalne i inwestycyjne (fundusze ESI).
Kontrola zgodności	Kontrola mająca na celu sprawdzenie, czy dane działanie jest zgodne z obowiązującymi przepisami i regulacjami oraz postanowieniami umów lub porozumień.
Kontrola zgodności rozliczeń	Procedura, za pośrednictwem której Komisja sprawdza, czy państwo członkowskie prawidłowo wykorzystuje udostępnione mu fundusze rolne oraz czy jego system zarządzania i kontroli działa skutecznie.
Kontrole celne po zwolnieniu towarów	Kontrole celne przeprowadzane po tym, jak towary zostały zwolnione przez organy celne.

Konwergencja	Proces, w ramach którego państwa członkowskie chcące przyjąć euro dążą do spełnienia konkretnych kryteriów gospodarczych i regulacyjnych.
Korekta finansowa	Narzędzie służące do ochrony budżetu przed nieprawidłowymi lub nielegalnymi wydatkami poprzez wycofywanie bądź odzyskiwanie środków odpowiadających kwocie błędnie dokonanych płatności na rzecz projektów lub programów współfinansowanych przez UE.
Koszty pośrednie	Wydatki takie jak koszty ogólne lub inne koszty administracyjne, które beneficjent ponosi w ramach unijnego projektu lub działania.
Kraj objęty polityką spójności	Państwo członkowskie UE kwalifikujące się do uzyskania wsparcia z Funduszu Spójności.
Krajowy bank lub instytucja prorozwojowa	Instytucja finansowa utworzona przez sektor instytucji rządowych i samorządowych w celu zapewnienia finansowania rozwoju gospodarczego.
Kryzysowy fundusz powierniczy UE dla Afryki	Unijny fundusz powierniczy ustanowiony na rzecz stabilności w regionie Sahelu (w tym w Kotlinie Czadu), w Rogu Afryki oraz w Afryce Północnej, a także w celu wspierania lepszego zarządzania migracją dzięki eliminowaniu jej przyczyn.
Logika interwencji	Powiązania pomiędzy celami danego wniosku, planowanymi wkładami i działaniami oraz oczekiwanymi rezultatami i oddziaływaniem projektu.
Luka w należnościach celnych	Różnica między oczekiwanym poziomem należności celnych przywozowych w kontekście całej gospodarki a poziomem faktycznie pobranych należności celnych przywozowych.
Maksymalna intensywność pomocy	Łączna kwota wsparcia, którą można przeznaczyć dla określonego obszaru finansowania, wyrażona jako odsetek kosztów kwalifikowalnych. Maksymalna intensywność pomocy jest inna dla każdego programu i zależy od takich czynników jak na przykład położenie geograficzne.

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP)	Definicja stosowana w odniesieniu do przedsiębiorstw i innych organizacji oparta na ich wielkości, tj. liczbie zatrudnionych pracowników i pewnych kryteriach finansowych. Małe przedsiębiorstwa zatrudniają mniej niż 50 osób i osiągają obroty lub wykazują sumę bilansową nieprzekraczające 10 mln euro. Średnie przedsiębiorstwa zatrudniają mniej niż 250 osób i osiągają obroty nieprzekraczające 50 mln euro bądź wykazują sumę bilansową nieprzekraczającą 43 mln euro.
Metoda doboru próby na podstawie jednostki monetarnej	Statystyczna metoda doboru próby, w której prawdopodobieństwo wyboru danej transakcji jest proporcjonalne do jej wartości.
Międzynarodowe standardy rewizji finansowej (ISA)	Standardy kontroli finansowej wydane przez Międzynarodową Federację Księgowych (IFAC).
Nakaz odzyskania środków	Dokument nakładający obowiązek zapłaty należnej kwoty.
Należyte zarządzanie finansami	Zarządzanie zasobami zgodnie z zasadami oszczędności, wydajności i skuteczności.
Nieprawidłowość	Naruszenie przepisów unijnych (lub stosownych przepisów krajowych) bądź zobowiązań wynikających z umowy.
Ocena *ex post*	Niezależna ocena skuteczności, wydajności, spójności, adekwatności i unijnej wartości dodanej ukończonych projektów lub programów.
Ocena skutków	Analiza prawdopodobnych (*ex ante*) lub faktycznych (*ex post*) skutków inicjatywy politycznej lub innego sposobu działania.
Odbiorca końcowy / odbiorca	Osoba fizyczna lub prawna otrzymująca dotację lub pożyczkę z budżetu UE bądź odnosząca korzyści ze sfinansowanego przez UE działania.
Oddziaływanie	Długoterminowe skutki ukończonego projektu lub programu, które mogą mieć charakter społeczno-gospodarczy, środowiskowy lub finansowy.
Ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych	Rozporządzenie UE dopuszczające niektóre rodzaje środków pomocy państwa bez konieczności powiadamiania o nich Komisji.

Ograniczenia zakresu prac kontrolnych	Wskazanie w sprawozdaniu z kontroli wszelkich obszarów, w których kontroler nie był w stanie wyciągnąć wniosków i które w związku z tym są wyłączone z opinii pokontrolnej.
Okres programowania	Okres, na jaki zaplanowana jest realizacja unijnego programu wydatkowania.
Organy wdrażające program	Zbiorcze określenie instytucji zarządzających, certyfikujących i audytowych odpowiedzialnych za wydatki w obszarze polityki spójności.
Ortofotografia	Zdjęcie lotnicze, na którym zrównoważono efekty wynikające z deniwelacji terenu, nachylenia i topografii powierzchni w celu zharmonizowania pomiarów odległości.
Oszczędność	Udostępnianie zasobów w należytym czasie, we właściwej ilości, odpowiedniej jakości oraz po najlepszej cenie.
Oś priorytetowa	Kluczowy cel programu operacyjnego podzielony na priorytety inwestycyjne.
Pakiet dokumentów na potrzeby poświadczenia wiarygodności	Zestaw dokumentów, które każde państwo członkowskie rokrocznie przedkłada Komisji w odniesieniu do funduszy ESI, składający się z rocznych zestawień wydatków, podsumowania, rocznego sprawozdania z kontroli, deklaracji zarządczej i opinii z audytu.
Plan zatrudnienia	Maksymalna liczba stanowisk dostępnych w danej instytucji lub organie UE w podziale na kategorie i grupy wynagrodzeń.
Płatności zaliczkowe	Zaliczka gotówkowa przeznaczona na sfinansowanie określonych działań w danym czasie.
Płatność okresowa	W ramach projektów i programów unijnych często dokonuje się wielu płatności: płatności zaliczkowej, okresowej i końcowej. Beneficjenci wnioskują o płatności okresowe po osiągnięciu celu pośredniego określonego w umowie, m.in. umowie o udzielenie dotacji.
Płatność ryczałtowa	Płatność dokonywana w całości, w odróżnieniu od płatności w ratach.
Podatek od wartości dodanej (VAT)	Pośredni podatek konsumpcyjny od produkcji i dystrybucji towarów oraz świadczenia usług, którego ciężar ponosi ostatecznie konsument końcowy.

Podejście atestacyjne	Podejście, w ramach którego w oparciu o wystarczające dowody uzyskane w drodze prac kontrolnych kontrolerzy formułują wnioski na temat informacji finansowych, innych danych lub szczegółowych stwierdzeń przedstawionych przez jednostkę kontrolowaną.
Podstawa opodatkowania VAT	Łączna wartość towarów i usług, do których stosuje się VAT.
Pomoc bezpośrednia / płatność bezpośrednia	Płatność stanowiąca wsparcie w obszarze rolnictwa, dokonywana bezpośrednio na rzecz rolników, np. pomoc obszarowa.
Pomoc państwa	Bezpośrednie lub pośrednie wsparcie rządowe dla przedsiębiorstwa lub organizacji, dające im przewagę nad konkurentami.
Pomoc państwa de minimis	Wysokość, do jakiej pomoc państwa może być przyznawana bez zgody Komisji.
Postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego	Procedura, w ramach której Komisja wszczyna postępowanie przeciwko państwu członkowskiemu UE, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa UE.
Pośrednik finansowy	Podmiot, który pośredniczy między zarządcą funduszu w ramach instrumentu finansowego a odbiorcami końcowymi.
Poświadczenie wiarygodności	Oświadczenie składane przez dyrektora generalnego Komisji w rocznym sprawozdaniu z działalności, na temat kompletności i dokładności rozliczeń, legalności i prawidłowości transakcji leżących u ich podstaw, funkcjonowania systemów kontroli wewnętrznej oraz przestrzegania zasad należytego zarządzania finansami.
Poświadczenie wiarygodności (DAS)	Poświadczenie publikowane w sprawozdaniu rocznym Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, zawierające opinię pokontrolną Trybunału na temat wiarygodności unijnych rozliczeń oraz prawidłowości transakcji leżących u ich podstaw.
Poziom błędu rezydualnego / poziom ryzyka rezydualnego / poziom łącznego błędu rezydualnego	Część populacji uznana za nieprawidłową po uwzględnieniu skutków wszystkich procedur kontrolnych, środków odzyskanych i korekt.

Prawidłowość / Legalność i prawidłowość	Stopień zgodności danej transakcji lub działania z obowiązującymi przepisami i regulacjami oraz wszelkimi zobowiązaniami umownymi.
Procedura kontradyktoryjna	Procedura, w ramach której ustalenia kontroli są przekazywane jednostce kontrolowanej w celu ich omówienia oraz aby umożliwić jej ustosunkowanie się do nich w określonym terminie.
Produkt	To, co wypracowano lub osiągnięto w ramach projektu finansowanego przez UE, np. przeprowadzone szkolenia, zbudowane oczyszczalnie ścieków, wybudowany odcinek drogi.
Prognoza programu	Dokument sporządzony przez kraj partnerski i zatwierdzony przez Komisję Europejską, w którym określa się zakres planowanych prac w obszarze współpracy lub rozwoju, a także niezbędne w tym celu zasoby finansowe, kadrowe i materialne.
Program	Środek zapewniający realizację konkretnych celów polityki UE, zazwyczaj za pomocą współfinansowanych projektów.
Program operacyjny (PO)	Podstawowe ramy, w oparciu o które realizuje się projekty finansowane przez UE w obszarze spójności w danym okresie czasu. Odzwierciedlają one priorytety i cele określone w umowach partnerstwa zawieranych między Komisją a poszczególnymi państwami członkowskimi.
Program parasolowy	Program Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa, w ramach którego środki finansowe przydziela się na rzecz wielu krajów spełniających określone warunki jako dodatek do podstawowych przydziałów środków.
Program rozwoju obszarów wiejskich (PROW)	Zestaw wieloletnich krajowych lub regionalnych celów i działań zatwierdzony przez Komisję. Stanowi element realizacji unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich.
Projekt budżetu korygującego	Wniosek przedkładany przez Komisję, by skorygować budżet UE w trakcie jego wykonywania.
Próbkowanie statystyczne	Statystyczna metoda doboru próby stosowana w badaniach w ramach kontroli w celu uzyskania reprezentatywnych rezultatów.
Próg istotności	Próg, powyżej którego uznaje się, że nieprawidłowości stwierdzone w kontrolowanej populacji lub w sprawozdaniu finansowym mają negatywny wpływ na poprawność i wiarygodność.

Przedział ufności	Statystyczna miara dokładności wyników doboru próby, wykorzystywana przy szacowaniu poziomu błędu.
Przegląd wyników programów	Załącznik do rocznego sprawozdania rocznego na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników, w którym podsumowano wszystkie dokumenty programowe, w tym wybrane wskaźniki.
Przeniesienie środków	Przeniesienie niewykorzystanych środków budżetowych z danego roku budżetowego na kolejny, z zastrzeżeniem pewnych warunków.
Przesiedlenie	Przeniesienie uchodźców z kraju, w którym ubiegali się oni o azyl, do kraju, który zgodził się ich przyjąć, a następnie udzielił im zezwolenia na osiedlenie się.
Punkt otwarty w zakresie TZW	Zastrzeżenie sformułowane przez Komisję w odniesieniu do danych dotyczących tradycyjnych zasobów własnych ujętych w rachunkach dochodów państwa członkowskiego.
Rachunkowość memoriałowa	Metoda rachunkowości, w której dochód ewidencjonuje się w momencie jego uzyskania, a wydatki w momencie ich poniesienia, nie zaś po otrzymaniu lub wypłaceniu środków pieniężnych.
Rejestr odstępstw	Dokument, w którym rejestruje się odstępstwa od ustalonych kontroli i procedur, z uwzględnieniem ich przyczyn i oddziaływania.
Reprezentatywny poziom błędu	Szacowany statystycznie poziom błędu w danej populacji, oparty na badaniu reprezentatywnej próby transakcji dobranych z tej populacji.
Rezerwa wykonania	Kwota z budżetu zarezerwowana na wydatki w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, wypłacana pod warunkiem osiągnięcia określonych wartości docelowych.
Rezerwy	Pojęcie z dziedziny rachunkowości oznaczające szacunkową wysokość prawdopodobnego przyszłego zobowiązania, które jest ujęte w bilansie, a jego termin zapłaty lub wysokość są niepewne.
Rezultat	Natychmiastowy skutek projektu lub programu po jego zakończeniu, np. większe szanse na zatrudnienie uczestników kursu lub ulepszony dostęp do danego miejsca dzięki budowie nowej drogi.

Roczne sprawozdanie na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników	Sprawozdanie z zarządzania i wyników dotyczące budżetu UE, sporządzane rokrocznie przez Komisję, podsumowujące informacje zawarte w rocznych sprawozdaniach z działalności dyrekcji generalnych i agencji wykonawczych.
Roczne sprawozdanie z działalności	Sprawozdanie sporządzane przez każdą dyrekcję generalną Komisji, instytucję i organ UE, zawierające informacje na temat osiągniętych przez nie wyników w odniesieniu do założonych celów oraz na temat wykorzystania zasobów finansowych i kadrowych.
Roczne sprawozdanie z kontroli	Dokument sporządzony przez instytucję audytową państwa członkowskiego i przedłożony Komisji jako część rocznego pakietu dokumentów na potrzeby poświadczenia wiarygodności.
Rozliczanie rachunków	Coroczna procedura polegająca na zatwierdzeniu przez Komisję – po przeprowadzeniu kontroli – kwot ujętych we wnioskach o płatność przedłożonych przez organy i partnerów wdrażających.
Rozliczenie	Wypłata należnego salda na rzecz państwa członkowskiego lub odzyskanie wypłaconych mu środków w celu zamknięcia programu unijnego.
Rozporządzenie finansowe	Regulacje określające sposób, w jaki ustala się i wykorzystuje budżet UE, oraz powiązane procesy, takie jak kontrola wewnętrzna, sprawozdawczość, audyt i udzielanie absolutorium.
Rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów	Rozporządzenie zawierające zasady mające zastosowanie do wszystkich pięciu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.
Rozporządzenie zbiorcze	Przegląd rozporządzenia finansowego przeprowadzony w 2018 r., który doprowadził do zmiany i uproszczenia unijnych przepisów finansowych i zarządzania budżetem.
Sieć transeuropejska (TEN)	Sieć transgranicznej infrastruktury transportowej, energetycznej lub telekomunikacyjnej, utworzona w celu wspierania i usprawniania funkcjonowania jednolitego rynku UE poprzez ułatwianie swobodnego przepływu osób, towarów i usług.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe	Zagregowane sprawozdania wszystkich instytucji, agencji i organów UE przedstawione w jednym dokumencie zbiorczym.

Skumulowane ryzyko rezydualne	Wydatki, które na zakończenie okresu programowania, po podjęciu wszystkich środków naprawczych, wciąż są nieprawidłowe.
Skuteczność	Stopień, w jakim zamierzone cele zostały osiągnięte dzięki podjętym działaniom.
Statystyczny dobór reprezentatywnej próby	Zastosowanie technik statystycznych w celu dobrania próby odzwierciedlającej cechy populacji, z której została ona dobrana.
Stawka poboru VAT	Wartość procentowa wykorzystywana do obliczenia zasobów własnych opartych na VAT przy zastosowaniu podstawy opodatkowania VAT każdego państwa członkowskiego.
Strategia „Europa 2020”	Dziesięcioletnia strategia Unii Europejskiej na rzecz stymulowania wzrostu i zwiększenia liczby miejsc pracy, realizowana od 2010 r.
System identyfikacji działek rolnych (LPIS)	Baza danych zawierająca informacje na temat gruntów rolnych w państwach członkowskich, wykorzystywana przy wypłacaniu pomocy bezpośredniej w ramach wspólnej polityki rolnej i przy kontrolowaniu kwalifikowalności wniosków złożonych przez rolników.
System jednolitej płatności obszarowej (SAPS)	System płatności obszarowych w sektorze rolnictwa, stosowany w dziesięciu państwach członkowskich na zasadach przejściowych. W ramach tego systemu rolnicy otrzymują standardową kwotę pomocy w przeliczeniu na hektar. W pozostałych państwach członkowskich stosuje się system płatności podstawowej.
System płatności podstawowej	Unijny system w zakresie polityki rolnej, w ramach którego płatności dla rolników dokonywane są na podstawie powierzchni gruntów kwalifikowalnych.
Szacowany poziom błędu	Szacowany statystycznie poziom błędu w danej populacji, oparty na badaniu reprezentatywnej próby transakcji.
Szczegółowe zastrzeżenie o charakterze horyzontalnym	Szczegółowe zastrzeżenie dotyczące DNB o charakterze przekrojowym.

Środek rynkowy	Interwencja ze środków publicznych na rynkach rolnych mająca na celu złagodzenie skutków spadku cen i trudności strukturalnych poprzez zapewnienie wsparcia dla określonych sektorów (np. sektora owoców i warzyw, wina czy na rzecz programu zapewniającego mleko w szkole).
Środki budżetowe	Kwota wydzielona w budżecie na określony cel. Budżet UE składa się ze środków na zobowiązania i środków na płatności.
Środki na płatności	Zezwolenie na dokonanie płatności po spełnieniu określonych warunków.
Środki na zobowiązania	Maksymalna roczna kwota w budżecie UE, którą można przeznaczyć na określone pozycje wydatków.
Tradycyjne zasoby własne (TZW)	Dochody UE pochodzące z opłat celnych i opłat wyrównawczych od cukru.
Transakcja	Ujęta w unijnych rozliczeniach operacja finansowa, np. dokonana płatność lub uzyskane dochody.
Trwałe użytki zielone	Grunt rolny zajęty pod uprawę traw lub innych pastewnych roślin zielnych przez okres co najmniej pięciu kolejnych lat.
Umorzenie zobowiązań	Anulowanie przez Komisję całości lub części niewykorzystanych zobowiązań.
Umowa o delegowaniu zadań *(nieaktualne)*	Umowa zawarta z osobami lub podmiotami w sprawie wykorzystywania unijnych środków finansowych w ramach zarządzania pośredniego.
Umowa o przyznanie wkładu	Umowa między Komisją i organizacją, która realizuje dane działanie w trybie zarządzania pośredniego i która wykazała, że jest w stanie zarządzać środkami tak samo sprawnie jak Komisja.
Umowa partnerstwa	Umowa zawierana między Komisją a państwem członkowskim lub państwem trzecim w odniesieniu do unijnego programu wydatkowania, w której określa się np. plany strategiczne, priorytety inwestycyjne, warunki handlowe lub przepisy regulujące pomoc rozwojową.
Unijny kodeks celny	Główny akt prawny zawierający przepisy unijnego prawa celnego.
Upoważnienie EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich	Upoważnienie udzielone EBI przez UE do angażowania się w operacje finansowe w krajach partnerskich dzięki gwarancji z budżetu unijnego.

Uprawnienie do płatności	Zbywalne prawo, które umożliwia aktywnemu zawodowo rolnikowi otrzymanie wsparcia unijnego, jeżeli zadeklaruje on jednocześnie kwalifikujące się grunty rolne.
Uproszczone formy kosztów	Podejście polegające na określeniu wysokości dotacji z wykorzystaniem takich metod jak standardowe stawki jednostkowe, finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe lub kwoty ryczałtowe, nie zaś na podstawie faktycznych kosztów poniesionych przez beneficjenta. Ma na celu zmniejszenie obciążenia administracyjnego.
Urzędnik zatwierdzający	Osoba odpowiedzialna za wykonanie dochodów i wydatków organu UE.
Usługa atestacyjna	Usługa polegająca na tym, że kontrolerzy formułują wnioski w oparciu o wystarczające dowody w postaci informacji finansowych lub innych zgromadzonych bądź obliczonych przez siebie danych. Przykładowo Trybunał wydaje opinię na temat legalności i prawidłowości wydatków UE na podstawie wyników przeprowadzonego przez siebie badania próby transakcji.
VAT podlegający zwrotowi	VAT, który podatnik może odliczyć od kwoty podatku VAT należnego organom podatkowym. Odliczenie następuje z tytułu dokonania płatności VAT przez podatnika przy wcześniejszym nabyciu przez niego towarów i usług.
Wieloletnie ramy finansowe (WRF)	Unijny plan wydatków, przyjmowany zazwyczaj na okres siedmiu lat, w którym określane są priorytety (w oparciu o cele polityki) i pułapy, w podziale na sześć głównych działów. Stanowi on ramy, w obrębie których ustala się roczne budżety UE i wyznacza limity dla każdej kategorii wydatków. Obecne WRF obejmują lata 2014–2020.
Wkład	Zasoby finansowe, kadrowe, materialne, środki administracyjne lub regulacyjne wykorzystywane do wdrożenia danego projektu lub programu.
Władza budżetowa	Pojęcie to odnosi się do Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej wykonujących swoje uprawnienia decyzyjne w obszarze budżetu UE.
Włączanie do procesu budżetowania	Systematyczne uwzględnianie konkretnych priorytetów (np. równouprawnienia płci, ochrony klimatu) w procesie kształtowania i realizacji polityki.

Wrażliwa funkcja	Stanowisko dające znaczną autonomię lub uprawnienia wykonawcze, które mogą zostać wykorzystane do osiągnięcia osobistych zysków finansowych lub innych.
Wskaźnik rezultatu	Wymierna zmienna zapewniająca informacje, które umożliwiają ocenę natychmiastowych skutków projektów objętych wsparciem dla docelowej populacji.
Wskaźnik wydatkowania	Odsetek łącznych funduszy przekazanych z instrumentów finansowych na rzecz odbiorców końcowych.
Wskaźnik zasilenia rezerw	Odsetek kwoty zatwierdzonego zobowiązania finansowego, który musi zostać uwzględniony jako rezerwa.
Wsparcie (dochodów) niezwiązane z produkcją	Płatności unijne dla rolników niezwiązane z produkcją określonego produktu.
Wsparcie budżetowe	Bezpośrednie przekazanie środków unijnych do skarbu państwa kraju partnerskiego, dokonywane z zastrzeżeniem pewnych warunków.
Wsparcie związane z produkcją	Płatności unijne otrzymywane przez rolników z tytułu produkcji określonego produktu.
Wspólna polityka rolna	Jednolita unijna polityka rolna obejmująca dopłaty i szereg innych środków mających zagwarantować bezpieczeństwo żywnościowe, zapewnić odpowiedni poziom życia rolnikom w UE, promować rozwój obszarów wiejskich i przyczyniać się do ochrony środowiska.
Wspólna polityka rybołówstwa	Ramy unijne dotyczące zasobów rybnych i rybołówstwa mające na celu zapewnienie zrównoważonych zasobów ryb i stabilnych dochodów dla społeczności rybackiej.
Wspólne przedsięwzięcie	Organ UE ustanowiony w ramach partnerstwa w celu realizacji projektu lub działania w dziedzinie badań i technologii.
Wspólne ramy monitorowania i oceny (CMEF)	Zasady i procedury oceny wyników osiągniętych w ramach wspólnej polityki rolnej.
Wspólne ramy zarządzania ryzykiem (CRMF)	Ramy do celów kontroli celnej przeprowadzanej w państwach członkowskich oparte na wymianie informacji o ryzyku i wyników analizy pomiędzy administracjami celnymi.

Współczynnik Giniego	Miara nierównomierności rozkładu danego czynnika w populacji statystycznej, przykładowo stopnia odstępstwa poziomów rozkładu bogactwa lub dochodów w danym państwie od rozkładu całkowicie równomiernego.
Współpraca partnerska (twinning)	Mechanizm budowania zdolności w specjalistycznych obszarach, w ramach którego podmiot w kraju partnerskim otrzymuje wsparcie od swojego odpowiednika w państwie członkowskim UE.
Wydajność	Najkorzystniejsza relacja pomiędzy wykorzystywanymi zasobami, podejmowanymi działaniami i osiąganymi celami [z rozporządzenia (UE) 2018/1046].
Wykaz DNB	Wykaz procedur, statystyk i innych elementów stosowanych do obliczania DNB.
Wykonanie zadań	Miara stopnia, w jakim działanie, projekt lub program finansowany przez UE osiągnął wyznaczone cele i zapewnił gospodarne wykorzystanie środków.
Wynik finansowy	Przedstawiony w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym UE wynik za dany rok, stanowiący różnicę między dochodami a wydatkami.
Zamknięcie programu	Rozliczenie finansowe unijnego programu lub funduszu poprzez wypłatę należnego salda na rzecz państwa członkowskiego lub innego państwa beneficjenta lub odzyskanie wypłaconych takiemu państwu środków.
Zamówienie publiczne	Zakup robót, dostaw lub usług dokonany przez podmiot prawa publicznego lub inny podmiot w drodze otwartej i konkurencyjnej procedury w celu osiągnięcia najlepszego możliwego stosunku jakości i wartości do ceny.
Zarządzanie bezpośrednie	Zarząd funduszem lub programem unijnym sprawowany samodzielnie przez Komisję, w przeciwieństwie do zarządzania dzielonego czy zarządzania pośredniego.
Zarządzanie dzielone	Metoda wykonywania budżetu UE, w myśl której – w przeciwieństwie do zarządzania bezpośredniego – Komisja przekazuje pewne zadania państwu członkowskiemu przy równoczesnym zachowaniu ostatecznej odpowiedzialności.

Zarządzanie pośrednie	Sposób wykonywania budżetu UE, zgodnie z którym Komisja powierza zadania związane z jego wykonaniem innym podmiotom (takim jak państwa trzecie i organizacje międzynarodowe).
Zasada wzajemnej zgodności	Mechanizm, w ramach którego płatności dla rolników są uzależnione od spełnienia przez nich wymogów w zakresie ochrony środowiska, bezpieczeństwa żywności, zdrowia i dobrostanu zwierząt, a także gospodarowania gruntami.
Zasoby własne	Środki służące finansowaniu budżetu ogólnego UE, których zdecydowana większość pochodzi ze składek państw członkowskich.
Zasoby własne oparte na podatku od wartości dodanej / VAT	Zasoby własne UE składające się z określonej części podatku VAT pobranego przez każde państwo członkowskie (stawka poboru).
Zastrzeżenie	Niedociągnięcie zasygnalizowane przez dyrektora generalnego w poświadczeniu wiarygodności zawartym w rocznym sprawozdaniu z działalności.
Zastrzeżenie dotyczące DNB	Zastrzeżenie dotyczące obliczania przez państwo członkowskie zasobów własnych opartych na DNB.
Zastrzeżenie dotyczące VAT	Zastrzeżenie dotyczące obliczania przez państwo członkowskie zasobów własnych opartych na VAT.
Zazielenianie	Przyjęcie praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska. Termin używany często w odniesieniu do powiązanego unijnego programu wsparcia.
Zdolność naprawcza	Miara stosowana przez Komisję do szacowania poziomu przyszłych korekt.
Zintegrowany system zarządzania i kontroli (ZSZiK)	Mechanizm unijny, z którego korzystają państwa członkowskie w celu zarządzania płatnościami dla rolników dokonywanymi w ramach wspólnej polityki rolnej oraz przeprowadzania ich kontroli.
Zobowiązania pozostające do spłaty	Suma zobowiązań zaciągniętych, w przypadku których nie dokonano jeszcze płatności.
Zobowiązanie	Kwota zarezerwowana w budżecie na sfinansowanie ściśle określonej pozycji wydatków, np. umowy, w tym umowy o udzielenie dotacji. U podstaw zobowiązania leżą zawsze środki na zobowiązania.

Zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne	Dowolna praktyka z zestawu nieobowiązkowych praktyk wykraczających poza zwyczajowe wymogi środowiskowe i uprawniających rolników do otrzymania płatności z budżetu UE.
Zobowiązanie warunkowe	Potencjalne zobowiązanie finansowe, którego wykonanie może być uzależnione od wyniku określonego zdarzenia w przyszłości.
Zrównoważony rozwój	Podejście do rozwoju uwzględniające długoterminowe cele nadrzędne, takie jak trwałość rezultatów, ochrona środowiska naturalnego i zasobów naturalnych oraz sprawiedliwość społeczna i gospodarcza.